

ЗАГАЛЬНА ТА СЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

спеціальність	211 – Ветеринарна медицина	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	ветеринарна медицина	факультет	ветеринарна медицина
освітній рівень	магістр	кафедра	Ветеринарної хірургії та репродуктології

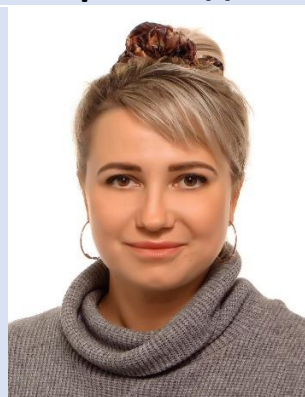
ВИКЛАДАЧІ

**Слюсаренко
Дмитро Вікторович**

Науковий ступінь - доктор ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.05-ветеринарна хірургія
Вчене звання – професор
Досвід роботи – 28 років
slusarenkodmitriy@gmail.com

**Синяговська
Катерина Адольфівна**

Науковий ступінь - кандидат ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.05-ветеринарна хірургія
Вчене звання – доцент
Досвід роботи – 20 років
max_milos@ukr.net
тел: 0963331501

**Сарбаш
Дмитро Васильович**

Науковий ступінь - кандидат ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.05-ветеринарна хірургія
Вчене звання – доцент
Досвід роботи – 47 років
sarbashdv@gmail.com
тел: 0675773431

**Кочевенко
Анатолій Сергійович**

Посада – асистент кафедри
Досвід роботи – 23 роки
0506480868@btu.kharkov.ua
тел: 0506480868

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	освоєння студентами основних закономірностей видової реактивності тварин, запалення, хірургічної інфекції, принципів патогенетичного лікування захворювань в різних ділянках тіла тварин, навчитися розпізнавати різні групи захворювань, правильно лікувати тварин та профілакувати захворювання
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання.
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК7, ЗК11, СК2, ПРН1, ПРН7) / індивідуальні практичні завдання • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність проводити акушерсько-хірургічні заходи та операції, збирати анамнестичні дані під час обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб (ЗК2, СК9, ПРН2, ПРН4,) / індивідуальні практичні завдання • Здатність дотримуватись правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності, рекомендувати до застосування оздоровчі заходи, методи терапії, діагностики та лікування хвороб; організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати (СК3, СК7, ПРН5, ПРН6) / індивідуальні практичні завдання • Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні хвороби; Здатність приймати обґрунтовані рішення, проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу. (ЗК9, СК4, СК8, ПРН10) / індивідуальні тестові завдання
Обсяг і форми контролю	12 кредитів ECTS (360 годин): 44 години лекції, 120 годин лабораторно-практичні заняття; 136 годин самостійних занять , поточний контроль (5 розділів); форми контролю – залік недеференційований, клінічна практика (30 годин), курсова робота(30 годин), іспит.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	обов'язкова компонента

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2); Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 7); Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 9); Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК 11). Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності (СК 2); Здатність дотримуватися правил охорони	Програмні результати навчання	Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини (ПРН 1); Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій (ПРН 2); Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин (ПРН 4); Установлювати зв'язок між клінічними проявами
----------------	--	-------------------------------	---

праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності (СК 3); Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу (СК 4); Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати (СК 7); Здатність планувати, організувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби (СК 8); Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції (СК 9).

захворювання та результатами лабораторних досліджень (ПРН 5); Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології (ПРН 6); Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів (ПРН 7); Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження (ПРН 10).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Розділ 1. Травматизм сільськогосподарських тварин. Хірургічна інфекція. Патогенетична терапія в ветеринарній хірургії.

Лекція 1	Вступна лекція із загальної та спеціальної хірургії	ЛПЗ 1	Особливості роботи в сучасній хірургічній клініці Реакції організму тварин на травму	Самостійна робота	Загальні та спеціальні методи лікування асептичного та гнійного запалення у різних видів тварин. Диференційна діагностика набряків, інфільтратів та проліфаратів. Ексудати. Види ексудатів. Класифікація та диференційна діагностика флегмон та абсцесів. Хірургічні методи їх лікування. Збудники анаеробної інфекції. Сучасні аспекти лікування сепсису у тварин. Методика виготовлення та застосування тканинних препаратів тваринного та рослинного походження при лікуванні тварин з хірургічною патологією. Видові особливості застосування новокаїнових блокад у тварин з
Лекція 2	Хірургічна інфекція та її клінічні форми прояву	ЛПЗ 2	Аеробна інфекція: фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, гангрена.		
Лекція 3	Гемотрансфузія у тварин	ЛПЗ 3	Анаеробна інфекція: газова абсцес, газова флегмона, газова гангрена, злоякісний набряк.		
		ЛПЗ 4	Загальна хірургічна інфекція – сепсис		
		ЛПЗ 5	Хвороби шкіри.		
		ЛПЗ 6	Патогенетична терапія.		
		ЛПЗ 7	Фізіотерапія при лікуванні тварин з хірургічними хворобами.		
		ЛПЗ 8	Світло- та електролікування.		

		ЛПЗ 9	Новокаїнотерапія.		хірургічною патологією.
		ЛПЗ 10	Гемотрансфузія.		
		ЛПЗ 11	Види та методи гемотрансфузії.		
		ЛПЗ 12	Особливості роботи в сучасній хірургічній клініці		

**Розділ 2. Відкриті та закриті механічні ушкодження тканин.
Змертвіння, виразки та нориці. Опіки та обмороження. Хвороби м'язів, сухожилків і зв'язок.**

Лекція 4	Відкриті ушкодження м'яких тканин	ЛПЗ 13	Закриті пошкодження м'яких тканин.	Самостійна робота	<p>Вогнепальна рана. Її особливості. Діагностика, ускладнення та методи лікування. Особливості перебігу ранового процесу у різних видів свійських тварин.</p> <p>Диференційна діагностика набряків, гематом, лімфоекстравазатів. Особливості проведення діагностики закритих пошкоджень різного ступеня та надання лікувальної допомоги тваринам.</p> <p>Коагуляційний та колікваційний некрози, гангрена. Їх етіопатогенез, диференційна діагностика та принципи лікування.</p> <p>Основні принципи та сучасні методики лікування асептичних міозитів, тендовагінітів у тварин. Контрактури. Види контрактур. Етіопатогенез, клінічні ознаки, лікування.</p>
Лекція 5	Закриті ушкодження м'яких тканин та їх клінічні форми прояву	ЛПЗ 14	Відкриті пошкодження м'яких тканин, кровотеча та способи її зупинки.		
Лекція 6	Хвороби м'язів	ЛПЗ 15	Методи дослідження пораненої тварини.		
Лекція 7	Хвороби сухожилків та сухожилкових піхв, слизових сумок	ЛПЗ 16	Лікування поранених тварин.		
		ЛПЗ 17	Опіки. Відмороження.		
		ЛПЗ 18	Змертвіння. Виразки. Нориці		
		ЛПЗ 19	Хвороби м'язів.		
		ЛПЗ 20	Хвороби сухожилків та їх піхв.		
		ЛПЗ 21	Розриви сухожилків, види сухожилкових швів.		
		ЛПЗ 22	Хвороби слизових та синовіальних сумок.		

**Розділ 3. Хвороби кісток та суглобів, новоутворення та грижі.
Хвороби кровоносних і лімфатичних судин та периферійних нервів.**

Лекція 8	Хвороби суглобів	ЛПЗ 23	Хвороби суглобів запального характеру	Самостійна робота	<p>Диференційна діагностика артрозу, гемартрозу, анкілозу, дистрофії та вивиху. Сучасні методи лікування дисплазії суглобів у дрібних тварин. Особливості лікування при гнійних запаленнях суглобів.</p> <p>Ускладнення гнійних артритів та методи їх усунення.</p> <p>Ускладнення, що виникають при відкритих переломах. Їх діагностика, клінічні ознаки, лікування та профілактика.</p> <p>Регенерація кісток. Фази та умови, що сприяють прискоренню загоєння кісток. Диференційна діагностика періоститів, гіперостозів, екзостозів. Клінічні ознаки, лікування та профілактика.</p> <p>Папіломатоз. Особливості перебігу та лікування у різних видів тварин. Хірургічні методи лікування доброякісних пухлин у тварин. Сучасні принципи реконструктивної хірургії.</p>
Лекція 9	Хвороби кісток	ЛПЗ 24	Хвороби суглобів не запального характеру		
Лекція 10	Новоутворення	ЛПЗ 25	Класифікація переломів кісток.		
		ЛПЗ 26	Загоєння переломів. Фази та стадії утворення кісткової мозолі.		
		ЛПЗ 27	Остеосинтез, його види та показання.		
		ЛПЗ 28	Новоутворення.		
		ЛПЗ 29	Сучасні методи лікування тварин з новоутвореннями		
		ЛПЗ 30	Грижі		
		ЛПЗ 31	Хвороби периферійних нервів: паралічі, парези.		
		ЛПЗ 32	Хвороби кровоносних та лімфатичних судин.		

**Розділ 4. Хвороби ділянки голови, потилиці, шиї, грудей та холки.
Хвороби ділянки живота, попереку та тазу, сечостатевого органів. Діагностики хвороб кінцівок.**

Лекція 11	Спеціальна хірургія, її мета та завдання. Хвороби в ділянці голови	ЛПЗ 33	Хвороби в ділянці голови.	Самостійна робота	<p>Хвороби вух. Отити. Класифікація та розповсюдження зубощелепних захворювань. Аномалії розвитку зубів та зубного прикусу. Карієс, гінгівіт, пародонтит, періодонтит, остеомієліт. Рентгенодіагностика у ветеринарній стоматології.</p>
Лекція 12	Хвороби органів ротової порожнини у тварин	ЛПЗ 34	Зубощелепна патологія у тварин. Хвороби зубів.		
Лекція 13	Хвороби в ділянці грудей та холки	ЛПЗ 35	Зубощелепна патологія у тварин. Хвороби пародонту.		

Лекція 14	Хвороби в ділянці живота	ЛПЗ 36	Хвороби в ділянці потилиці та шиї		Складання плану прийому тварин з захворюваннями ротової порожнини. Обґрунтування призначених методів діагностики та лікування.
		ЛПЗ 37	Хвороби в ділянці грудей та холки. Пневмоторакс, його види.		
		ЛПЗ 38	Хвороби в ділянці попереку та тазу.		
		ЛПЗ 39	Хвороби в ділянці живота. Ілеуси.		
		ЛПЗ 40	Ускладнення, пов'язані з кастрацією у різних видів тварин.		
		ЛПЗ 41	Хвороби в ділянці сечостатевого органів запального характеру.		
		ЛПЗ 42	Новоутворення сечостатевого органів.		
		ЛПЗ 43	Діагностика хвороб кінцівок. Загальні та спеціальні методи дослідження		
		ЛПЗ 44	Хвороби грудних кінцівок.		
		ЛПЗ 45	Хвороби тазових кінцівок.		
					Хвороби в ділянці попереку: спондиліти, спондилоартрити, переломи, вивихи. Хвороби в ділянці тазу та промежини. Переломи кісток тазу, парапроктити, промежини грижі, випадіння прямої кишки. Складання плану прийому тварин з захворюваннями в ділянці попереку та тазу. Обґрунтування призначених методів діагностики та лікування.

Розділ 5. Ветеринарна ортопедія та офтальмологія

Лекція 15	Визначення поняття “ветеринарна ортопедія”	ЛПЗ 46	Будова окремих частин копит і ратиць у різних видів тварин.	Самостійна робота	Іннервація та кровопостачання копит і ратиць у тварин. Некроз та окостеніння м'якушних хрящів у коней. Особливості використання провідникової анестезії при захворюваннях копит та ратиць у тварин. Особливості догляду за ратицями при різних методах утримання корів.
Лекція 16	Хвороби копит та ратиць	ЛПЗ 47	Діагностика захворювань копит та ратиць у тварин.		
Лекція 17	Хвороби основи шкіри копита. Пододерматити.	ЛПЗ 48	Дослідження тварин з хворими копитами та ратицями в умовах виробництва з різними формами утримання тварин		
Лекція 18	Деформації копит та ратиць	ЛПЗ 49	Хвороби копит та ратиць. Диференційна діагностика. Рани підошви, запалення в ділянці		

			вінчика і м'якушів, виразка Рустергольца, ламініт, ППД, копитова гниль, некробактеріоз.		кератитів із застосуванням сучасних приладів та устаткування. Патологічний стан камерної вологи ока. Причини виникнення, діагностика та лікування. Діагностика та лікування масових уражень очей у ВРХ. Породні особливості розповсюдження хвороб очей у тварин. Захворювання сльозового апарату. Запалення сльозового мішка, сльозових каналців та нососльозного протоку. Їх діагностика та лікування.
Лекція 19	Уявлення про ветеринарну офтальмологію	ЛПЗ 50	Хвороби глибоких структур копита. Хвороби копитного суглобу, човникової бурси, подотрохлеїти. Фаундер та сінкер.		
Лекція 20	Хвороби повік та кон'юнктиви	ЛПЗ 51	Купання коней. Види підков, їх будова та виготовлення. Призначення та характеристика.		
Лекція 21	Хвороби рогівки	ЛПЗ 52	Методи розчистки ратиць у ВРХ за запальних процесів та застосування патогенетичних засобів лікування.		
Лекція 22	Хвороби світлозаломлювальних структур ока, хвороби кришталика.	ЛПЗ 53	Морфо-фізіологічна характеристика органу зору		
		ЛПЗ 54	Загальні та спеціальні методи дослідження тварин при захворюваннях очей.		
		ЛПЗ 55	Методи та особливості застосування лікарських препаратів при лікуванні захворювань очей у тварин.		
		ЛПЗ 56	Хвороби повік, кон'юнктиви та рогівки		
		ЛПЗ 57	Хвороби глибоких структур ока: судинного тракту, сітківки, зорового нерву.		
		ЛПЗ 58	Хвороби світлозаломлювальних структур ока. Хвороби склоподібного тіла: крововиливи, помутніння та випадіння.		
		ЛПЗ 59	Хвороби усіх частин ока та невідкладні стани у ветеринарній офтальмології.		
		ЛПЗ 60	Види хірургічних втручань за лікування тварин з хворобами очей.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

1. Борисевич В.Б., Панько І.С., Терес М.О., Іздепский В.Й. Спеціальна ветеринарна хірургія. – К.: Видавн. УСГА, 1993. – 493с.
2. Борисевич В.Б. Ветеринарна ортопедія і офтальмологія / Борисевич В.Б. – К. : Урожай, 1994. – 136 с.
3. Ветеринарна ортопедія / [Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф., Хомін Н.М.]. – К., 2007. – 136 с.
4. Загальна ветеринарно-медична хірургія / за ред. проф. Борисевича В.Б. – К.: Науковий світ, 2001.
5. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Д. Герич та ін.; за ред. С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби. – 3-є вид., перероб. і доп. – Київ : ВСВ "Медицина", 2018. – 608 с
6. Калашник І.О. Кування коней та хвороби копит / Калашник І.О., Юрченко Л.І., Сарбаш Д.В. – Харків : РВП Оригінал, 1998. – 216 с.
7. Ортопедія парно- і непарнопалих тварин / [Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Сухонос В.П., Петренко О.Ф., Хомін Н.М. та ін]. – К. : ДІА, 2008. – 200 с.
8. Пантьо В. І. Загальна хірургія : навч. посібник / В. І. Пантьо, В. М. Шимон, О. О. Болдіжар. – Ужгород : ІВА, 2010. – 464 с.
9. Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А., Рубленко М.В., Іздепський В.Й., Петренко О.Ф., Ільницький М.Г. Спеціальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква, БДАУ, 2003. – 416 с.
10. Петренко О.Ф та ін.«Хірургія ветеринарної медицини».-К.: Вища освіта, 2005.- 399.
11. Практикум: Загальна та спеціальна хірургія: / Д. В. Сарбаш, Д. В. Слюсаренко, К. А. Сняговська, О. В. Кантемир, П. О. Заїка. Харків, 2020. – 265 с.
12. Сарбаш Д.В. Ортопедія коней / Сарбаш Д.В., Кантемир О.В. Слюсаренко Д.В. – [2-е изд.]. – Харків, 2009. – 216 с.
13. Словник термінів ветеринарної хірургії. // Власенко В.М., Тихонюк Л.А. – Біла Церква, 2008. – 360 с.
14. Спеціальна ветеринарна хірургія / [Панько І.С., Борисевич В.Б., Терес М.О. та ін.]. – К. : УСГА, 1993. – 401 с.

Методичне забезпечення

1. Слюсаренко Д.В., Сняговська К.А., Сарбаш Д.В., Заїка П.О., Кочевенко А.С. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу загальної хірургії для студентів другого рівня вищої освіти (магістр) 4 курсу на базі ПЗСО та 3 курсу на базі молодший спеціаліст факультету ветеринарної медицини. Х.: ДБТУ 2024- 112с.
2. Слюсаренко Д.В., Сняговська К.А., Сарбаш Д.В., Заїка П.О., Кочевенко А.С. Методичні рекомендації для проведення лабораторно-практичних занять з курсу спеціальна хірургії для студентів другого рівня вищої освіти (магістр) 4 курсу на базі ПЗСО та 3 курсу на базі молодший спеціаліст факультету ветеринарної медицини. Х.: ДБТУ 2024 – 52с.
3. Слюсаренко Д.В., Сняговська К.А., Сарбаш Д.В., Заїка П.О., Кочевенко А.С. Методичні рекомендації для написання історії хвороби з курсу загальної та спеціальної хірургії для студентів другого рівня вищої освіти (магістр) 5 курсу на базі ПЗСО та 4 курсу на базі молодший спеціаліст факультету ветеринарної медицини. Х.: ДБТУ 2024 – 10 с.
4. Робочий зошит для лабораторних занять з дисципліни «Загальна хірургія» / Д.В. Слюсаренко, К.А. Сняговська, Д.В. Сарбаш, А.С. Кочевенко – Х.: ДБТУ 2024 – 124 с.
5. Робочий зошит для лабораторних занять з дисципліни «Хірургічні хвороби продуктивних тварин» / Д.В. Слюсаренко, К.А. Сняговська, Д.В. Сарбаш, А.С. Кочевенко – Х.: ДБТУ 2024 – 116 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за розділи
		до 50	підсумкове тестування
Оцінювання розділу	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.